

PALLIATIEVE SEDATIE

Infobrochure voor patiënt en naasten

Wanneer en wat is palliatieve zorg?

Palliatieve zorg is de totaalzorg aan patiënten (en hun naasten) bij wie een genezende (curatieve) behandeling niet meer mogelijk is.

Deze totaalzorg betreft de bestrijding van pijn en andere fysieke klachten en ongemakken. Ook emotioneel, sociaal en spiritueel werkt palliatieve zorg ondersteunend, zowel voor de patiënt als voor zijn naasten.

Bij palliatieve zorg staat het verbeteren van de kwaliteit van leven, het comfort, op de wijze dat de patiënt dit wenst, centraal. Palliatieve zorg is er voor iedereen, thuis, in het ziekenhuis of in het woonzorgcentrum. Ook als de patiënt in het ziekenhuis is opgenomen, kan, indien de toestand van de patiënt dit toelaat, een palliatief ontslag naar huis of naar het woonzorgcentrum geregeld worden.

Terminale zorg is aan de orde in de allerlaatste levensfase van de patiënt. Deze zorg richt zich op het kwaliteitsvol, comfortabel laten sterven.

Zolang de patiënt zijn wil goed kan uiten, dient de arts of een andere zorgverlener steeds de toestemming van de patiënt te vragen voor een behandeling.

Als de patiënt niet meer in staat is beslissingen te nemen ('wilsonbekwaam'), is het handig voor de arts dat de patiënt zijn verwachtingen i.v.m. zijn behandelingen/zorg in een wilsverklaring heeft neergeschreven en/of vooraf een vertegenwoordiger heeft aangeduid. Op die manier kan bij acute problemen gehandeld worden volgens de wil van de patiënt.

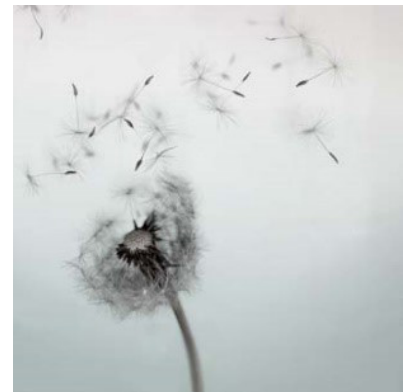
In het SFZ geeft het Palliatief Support Team (PST) advies en ondersteuning betreffende deze totaalzorg voor de patiënt en zijn naasten.

Wanneer kan palliatieve sedatie?

In de meeste gevallen zijn pijn, verwardheid, kortademigheid, verstikkingsgevoel, angst, onrust, ... goed te bestrijden met klassieke medicatie. Soms lukt dit onvoldoende.

Een arts kan, in overleg met de patiënt (indien deze nog wilsbekwaam is) en in samenspraak met de naasten, beslissen om over te gaan tot palliatieve sedatie, op voorwaarde dat de patiënt in de stervensfase is (dit is een prognose van enkele dagen, hooguit 1 à 2 weken) en er geen enkele behandeling meer voldoende helpt om het lijden draaglijk te maken. Het begrip 'terminale sedatie' is in dat opzicht een betere verwoording, aangezien sedatie pas aan de orde is in de terminale ('terminus') fase.

Wat is palliatieve sedatie?

Palliatieve sedatie betekent dat de terminale patiënt medicatie krijgt om zijn bewustzijn te verlagen en dit zoveel als nodig om één of meer refractaire symptomen (= symptomen die niet of onvoldoende reageren op conventionele behandelingen en/of onaanvaardbare bijwerkingen hebben) onder controle te krijgen. Het verlagen van het bewustzijn met medicatie wordt 'sederen' genoemd. De patiënt komt geleidelijk aan in een diepe slaap terecht. De bedoeling is dat de patiënt zo rust vindt en onder sedatie comfortabel kan komen te sterven.

Hoe werkt palliatieve sedatie?

Wat is het verloop?

Welke en hoeveel medicatie toegediend wordt, is afhankelijk van de noden van de patiënt. De patiënt wordt in slaap gebracht om het lijden weg te nemen.

Sederende (midazolam) en pijnstillende (morfine) medicatie worden toegediend via een katheter dat ook verbonden wordt met een pomp dat continu de juiste hoeveelheid regelt.

Het is bij elke patiënt anders hoe snel de medicatie werkt en dus hoe lang het duurt vooraleer de patiënt diep slaapt. De arts is bereikbaar bij de start van de sedatie en volgt de toestand van de patiënt samen met het verpleegteam dagelijks op. De dosis en de middelen worden aangepast wanneer de patiënt nog tekenen van ongemak vertoont, tot de patiënt voldoende fysiek en geestelijk rust vindt.

Het kan ook gebeuren dat de patiënt onder sedatie nog beweegt of nog wel eens wakker wordt, dit hoeft niet per se een teken van lijden te zijn.

Wie beslist tot palliatieve sedatie?

De arts beslist, in overleg met het multidisciplinaire team, en in samenspraak met de patiënt (indien nog mogelijk) en zijn naasten, tot palliatieve sedatie.

Palliatieve sedatie is dus hoofdzakelijk een medische beslissing.

Hoelang duurt het vooraleer de patiënt sterft onder palliatieve sedatie?

Palliatieve sedatie heeft als intentie dat de patiënt rust vindt door de patiënt in slaap te brengen. De intentie is niet om het overlijden te versnellen. De patiënt kan onder palliatieve sedatie nog enkele uren, dagen, tot uitzonderlijk één tot twee weken nog leven. Dit is zeer moeilijk te voorspellen.

Is palliatieve sedatie dan zoals euthanasie?

Palliatieve sedatie is geen euthanasie. Het is een vorm van symptoom bestrijding en dus normaal medisch handelen. Palliatieve sedatie beoogt comfort en geen levensbeëindiging, in tegenstelling tot euthanasie waarbij het leven beëindigd wordt op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt.

Het sterven van de patiënt blijft bij palliatieve sedatie steeds het gevolg van de ziekte en niet van de behandeling.

Wat met vocht en voeding bij palliatieve sedatie?

En andere behandelingen?

Bij continue palliatieve sedatie verkeert de patiënt in zijn laatste levensdagen. Hij eet en drinkt weinig of helemaal niet meer. Het is doorgaans ook niet zinvol om kunstmatig vocht toe te dienen: het lichaam vraagt er niet om. Het zou integendeel het ongemak verhogen en het sterven somsodeloos kunnen verlengen.

Andere handelingen en medicatie die niet bijdragen tot het comfort worden stopgezet.

Er wordt een blaassonde geplaatst om onrust als gevolg van een volle urineblaas te voorkomen.

In de periode tussen de beslissing tot sedatie en de start ervan kunnen de patiënt, zijn familie en andere naasten afscheid nemen.

Er is speciale aandacht voor algeheel comfort: zachte zorg, regelmatige mondzorg, houding in bed, rustige omgeving, aanwezigheid van naasten, ...

Het is belangrijk dat de naasten die waken ook goed voor zichzelf blijven zorgen. Vraag naar onze brochure 'wachten en waken' waarbij je meer geïnformeerd wordt over de stervensfase, maar ook tips krijgt over hoe je de tijd van afscheid nog zinvol kunt maken.

Contact

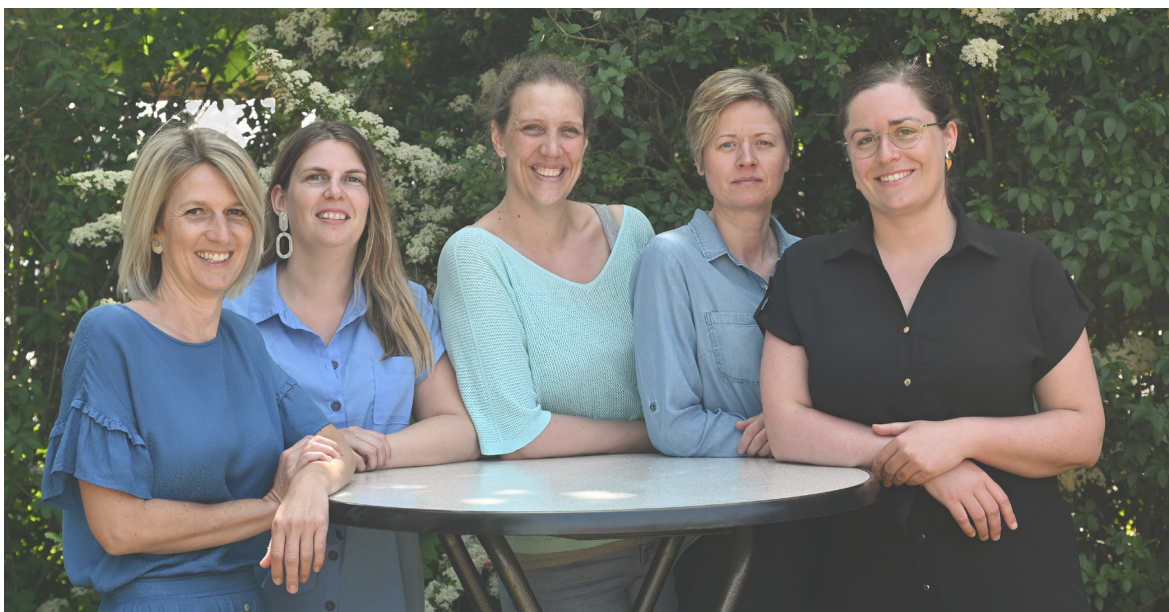
Sowieso kan je altijd terecht bij een verpleegkundige van de afdeling waar jouw naaste opgenomen is.

Vraag ook het telefoonnummer van de afdeling zodat je ten allen tijde contact kan opnemen voor een update indien je niet in het ziekenhuis aanwezig kan zijn.

Bezorg ook de gegevens van diegene die de afdeling als eerste dient te contacteren in geval de afdeling iets wil melden, of indien er vragen zijn, ...

Wens je iemand van het Palliatief Support Team (PST) rechtstreeks te contacteren, dan kan dit elke weekdag tussen 09u00 en 16u00 op onderstaande nummers of via dit emailadres: palliatievezorgen@sfz.be

Palliatief verpleegkundige:	011 71 54 32
Psycholoog:	011 71 54 87
Dienst zingeving en pastorale zorg:	011 71 50 50 of 011 71 50 53
Sociaal verpleegkundige:	011 71 54 47
Oncologisch begeleidingsverpleegkundige:	011 71 54 45

© 2013 Pearson Education, Inc. or its affiliate(s). All rights reserved.

© 2013 Pearson Education, Inc. or its affiliate(s). All rights reserved.

Publicatiedatum: maart 2025, PST

Sint-Franciscusziekenhuis

P. Paquaylaan 129 | 3550 Heusden-Zolder | Tel. 011 71 50 00 | www.sfz.be